

NORGES HØYESTERETT

Den 23. mai 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Tjomsland og Tønder i

HR-2013-01095-U, (sak nr. 2013/903), straffesak, anke over dom:

A (advokat Maria Bergram Aas)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G:

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom i sak om domfellelse for overtredelse av straffeloven § 229.
- (2) Ved Oslo statsadvokatembeters tiltalebeslutning 28. februar 2012 ble A, født 15. oktober 1987, satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 229 annet straffalternativ for å ha slått B slik at han falt i bakken og slo hodet og ble påført brudd i hodeskallen og hjerneblødning.
- (3) Oslo tingrett avsa 23. oktober 2012 dom med slik domsslutning:

"A, født 15.10.87, frifinnes.

A, født 15.10.87, dømmes til å betale B erstatning på kr. 38 605 – trettiåttetusensekshundreogfem, innen 2 - to - uker fra dommens forkynnelse.

A, født 15.10.87, dømmes i solidaransvar med C til å betale oppreisningserstatning til B med kr. 10 000 - titusen, innen 2 - to - uker fra dommens forkynnelse."
- (4) Påtalemyndigheten anket frifinnelsen til Borgarting lagmannsrett, som avsa dom 8. april 2013 med slik domsslutning:

"1. A, født 15. oktober 1987, dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 annet straffalternativ til en straff av fengsel i 6 - seks - måneder. Fullbyrdelsen av 3 - tre - måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52-54 med en prøvetid på 2 - to - år. Til fradrag i straffen går 2 - to - dager for utholdt frihetsberøvelse, jf. straffeloven § 60 første ledd.

2. A dømmes til å betale erstatning til B med 35 285 - trettifemtusentohundreogåttifem - kroner innen 2 - to - uker fra dommens forkynnelse.

3. A dømmes til å betale oppreisningserstatning til B med 40 000 - førtitusen - kroner innen 2 - to - uker fra dommens forkynnelse. Av det idømte beløpet er 10 000 - titusen - kroner i solidaransvar med C."

(5) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen. Det er anført at lagmannsretten har anvendt reglene om nødverge i straffeloven § 48 feil. Det gjøres gjeldende at grensen for nødverge ikke er overskredet, og at handlingen ikke er "ubetinget utilbørlig". Subsidiært anføres det at handlingen må være straffri i medhold av straffeloven § 48 fjerde ledd.

(6) I tillegg er det begjært ny behandling av sivile krav under henvisning til at oppreisningserstatningen som er utmålt til fornærmede, er for høy.

(7) A har lagt ned slik påstand:

"Prinsipalt: A frifinnes.

Subsidiært: Oppreisning til fornærmede nedsettes."

(8) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og anfører at lagmannsrettens lovanvendelse er korrekt. Ut fra den beskrivelse som lagmannsretten har gitt av faktum etter umiddelbar bevisførsel, foreligger det, slik påtalemyndigheten ser det, ingen lovanvendelsesfeil. Det er ikke lagt ned formell påstand.

(9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A ble frifunnet av tingretten, og anken kan bare nektes fremmet dersom ankeutvalget finner det klart at den ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.

(10) A har anket over lagmannsrettens lovanvendelse når det gjelder straffeloven § 48. Lagmannsretten uttaler om dette:

"Tiltalte og hans søster har forklart at B kom med krenkende utsagn, og at han også rettet en rekke slag mot dem. På bakgrunn av vitneforklaringen fra D, som befant seg et stykke unna, og som har opplyst at han oppfattet det slik at B var i et slags 'basketak' med en kvinne, finner lagmannsretten ikke å kunne utelukke at B – før tiltalte slo til ham – rettet et 'rettsstridig angrep' mot tiltalte og hans søster, og at det således forelå en nødvergesituasjon.

Adgangen til nødverge er imidlertid begrenset. For det første må forsvaret ikke gå lenger enn formålet tilsier. For det andre må forsvaret ikke være 'ubetinget utilbørlig', jf. straffeloven § 48 annet ledd.

Lagmannsretten finner det ikke tvilsomt at tiltalte – da han rettet et hardt slag mot B – gikk vesentlig lenger enn det som var nødvendig. På bakgrunn av bevisførselen, herunder forklaringen fra tiltaltes søster, finner lagmannsretten at Bs opptreden kan ha vært provoserende og irriterende, men at den verken var – eller av tiltalte ble oppfattet som – farlig. Det vises i den forbindelse til at B var alene, mens tiltalte var i følge med flere andre.

Det er for øvrig ikke noen holdepunkter for at Bs opptreden hadde gjort tiltalte redd eller på annen måte satt ham i en sinnsstemning som innebærer at hans overskridelse av grensene for nødverge må anses forårsaket av 'en ved angrepet framkalt sinnsbevegelse eller bestyrkelse', jf. straffeloven § 48 fjerde ledd.

Lagmannsretten finner etter dette at straffeloven § 48 ikke kommer til anvendelse, og at tiltalte må dømmes for overtredelse av straffeloven § 229 annet straffalternativ."

- (11) Lagmannsretten har altså vurdert om det foreligger et rettsstridig angrep, og utelukker ikke at dette er tilfellet. Lagmannsretten har videre vurdert om nødvergehandlingen er forholdsmessig, og konkluderer med at det "ikke [er] tvilsomt" at tiltalte gikk vesentlig lenger enn det som var nødvendig.
- (12) I anken påpekes det at vilkåret om at en nødvergehandling ikke er straffbar dersom den ikke er "ubetinget utilbørlig", ikke er drøftet av lagmannsretten. Dette er imidlertid ikke noen feil. Det var ikke nødvendig å drøfte om As handling var "ubetinget utilbørlig" når lagmannsretten har kommet til at han gikk vesentlig lenger enn det som var nødvendig for å avverge angrepet. Det er etter dette ikke noen holdepunkter for at lagmannsretten har anvendt loven feil når den er kommet til at grensen for nødverge er overskredet.
- (13) Avslutningsvis vurderer lagmannsretten om As overskridelse av nødvergeretten likevel er straffri på grunn av "en ved angrepet fremkalt sinnsbevegelse eller bestyrkelse", jf. straffeloven § 48 fjerde ledd, og kommer til at dette ikke er tilfellet. Heller ikke på dette punkt er det noe som tyder på at lagmannsretten har anvendt loven feil.
- (14) Ankeutvalget finner etter dette at lagmannsretten har basert sin avgjørelse på en korrekt lovanvendelse, og finner det klart at anken ikke kan føre frem.
- (15) Anken over straffekravet nektes derfor fremmet.
- (16) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken over straffekravet nektes fremmet.

Steinar Tjomsland
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Bård Tønder
(sign.)

Riktig utskrift: